

તાલીમ માટે કોમ્પ્યુટર સેન્ટરની રચના

થોડાક લાખ રૂપિયાના ખર્ચે કોમ્પ્યુટર તાલીમ માટે કેન્દ્ર બનાવવું એ મુખ્ય કચેરીથી કોલેજ સુધીના તમામ સંબંધિતો માટે આશ્ચર્યજનક બાબત હતી. કોઈએ ધાર્યું ન હતું કે તે દિવસોમાં કોમ્પ્યુટર સેન્ટર બનાવવાનો ખર્ચ થોડાક કરોડ રૂપિયા થતો હતો, જ્યારે સિવિલ વર્કનો ખર્ચ રૂ.થી વધુ થતો હતો. 5 મિલિયન.

કેસની પૃષ્ઠભૂમિ

તે વર્ષ 1984 માં હતું. કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ ફક્ત ખૂબ મોટી વ્યવસાયિક સંસ્થાઓ અને અગ્રણી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સુધી મર્યાદિત હતો. સામાન્ય રીતે તેમની પાસે મેઈન ફ્રેમ કોમ્પ્યુટર હતા જ્યારે મીની કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ પણ શરૂ થઈ ગયો હતો. ઇન્ડિયન બેંક એસોસિએશને બેંકોમાં કોમ્પ્યુટર દાખલ કરવા માટે બેંકોના વિવિધ સ્ટાફ યુનિયનો સાથે કરાર કર્યા હતા. હેડ ઓફિસે બેંકની સર્વોચ્ચ સ્ટાફ કોલેજના પ્રિન્સિપાલને પત્ર મોકલ્યો હતો જેમાં કોલેજ ઓફિસરો અને અન્ય લોકોની કોમ્પ્યુટર પ્રશિક્ષણ માટે દરખાસ્ત કરે છે તે એક્શન પ્લાન વિકસાવવા અને સૂચવવા જણાવ્યું હતું, જ્યારે બેંકે તે રજૂ કર્યું ત્યારે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી શકે. . પ્રિન્સિપાલે શ્રી વૈશમ્પાયનને પત્રના જવાબનો મુસદ્દો તૈયાર કરવા કહ્યું કારણ કે કોલેજમાં બીજા કોઈને કોમ્પ્યુટરનો ખ્યાલ નહોતો. પ્રિન્સિપાલે શ્રી વૈશમ્પાયનને જવાબ તૈયાર કરવા કહ્યું હતું કારણ કે બાદમાં બેંકની સ્ટાફ કોલેજમાં જોડાતા પહેલા એક મોટી એન્જિનિયરિંગ કંપનીમાં કામ કર્યું હતું, જ્યાં તેણે કોમર્શિયલ વિભાગ માટે કોમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામ્સ (સોફ્ટવેર) વિકસાવ્યા હતા અને કેસ સ્ટડી લખી હતી જે પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી. દેશનું અગ્રણી મેનેજમેન્ટ જર્નલ.

બેંકમાં નવા વિચારો લાવવા અને પ્રોબેશનરીની તાલીમ માટે સ્ટાફ કોલેજને કોલેજમાંથી ઉન્નત કરવા ચેન્જ એજન્ટની જેમ કામ કરવા માટે શ્રી વૈશમ્પાયન બેંકની સર્વોચ્ચ કોલેજમાં 6 અન્ય લોકો સાથે નોન-બેંકિંગ પૃષ્ઠભૂમિ ધરાવતા વરિષ્ઠ ફેકલ્ટી સભ્યો તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. એક્ઝિક્યુટિવ્સ માટે એપેક્સ કોલેજના અધિકારી (સામાન્ય રીતે 15-20 વર્ષનો અથવા વધુ અનુભવ

ધરાવતા અધિકારીઓ). તેમણે સંગઠન અને પદ્ધતિઓ, વ્યવસ્થાપન માહિતી પ્રણાલીઓ, સંગઠનાત્મક પરિવર્તનનું સંચાલન કરવા જેવા ઘણા નવા કાર્યક્રમોની રચના અને સંચાલન કરવાનું શરૂ કર્યું હતું જે અન્ય કોઈ ફેકલ્ટી સભ્ય કરી રહ્યા ન હતા. 1969માં રાષ્ટ્રીયકૃત થયેલ વાણિજ્યિક બેંકોમાં બેંક બીજા ક્રમે હતી. ચીફ મેનેજર/રિજનલ મેનેજર સ્તરે લગભગ 100 એક્ઝિક્યુટિવ્સ અને સિનિયર મેનેજર સ્તરે લગભગ 300 હતા. શ્રી વૈશમ્પાયને બેંકોમાં પ્રથમ વખત એક્ઝિક્યુટિવ્સ માટે બે અઠવાડિયા લાંબા જનરલ મેનેજમેન્ટ પ્રોગ્રામની પણ શરૂઆત કરી હતી. ડિઝાઇનમાં કોમ્પ્યુટર એપ્રિસિયેશન પર 3 કલાકનું મોડ્યુલ સામેલ હતું, જેના માટે અગાઉના પ્રિન્સિપાલે તેને "બેંકમાં કોમ્પ્યુટર શબ્દ વાપરવાની તમારી હિંમત કેવી રીતે થાય છે" કહીને ઠપકો આપ્યો હતો, જે તે દિવસોમાં અનપેક્ષિત નહોતું અને પ્રિન્સિપાલની કાયદાકીય પૃષ્ઠભૂમિને જોતાં, કર્મચારી વ્યવસ્થાપન અને ઔદ્યોગિક સંબંધોના ક્ષેત્રો જેમાં તેણે મોટાભાગનું જીવન વિતાવ્યું હતું. જો કે શ્રી વૈશમ્પાયન આનાથી નારાજ હતા કારણ કે પ્રશંસાને બદલે તેમને ઠપકો આપવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી વૈશમ્પાયન તેમની વિદ્યુત અને મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગની પૃષ્ઠભૂમિ, ખર્ચ એકાઉન્ટિંગ અને મેનેજમેન્ટની વિવિધ રુચિઓ ધરાવતા, હંમેશા જિજ્ઞાસુ અને નવી વસ્તુઓ ન કરતા હોય તો નવી રીતે વસ્તુઓ કરવા માટે ઉત્સુક હતા. એક દિવસ તે કોલેજના ઇલેક્ટ્રિશિયન સાથે એક રૂમમાં પ્રવેશ્યો અને પૂછ્યું કે શા માટે બે લાંબા સિમેન્ટના પ્લેટફોર્મ છે જેમાં માત્ર એક પર મશીન છે. ઇલેક્ટ્રિશિયને જવાબ આપ્યો કે મશીન એ સેન્ટ્રલાઇઝ્ડ એર કન્ડીશનીંગ માટેનું કોમ્પ્રેસર છે જેને ભવિષ્યમાં અન્ય કોમ્પ્રેસર મૂકીને વિસ્તરણ કરી શકાય છે. તેનો કેટલો ખર્ચ થશે તે અંગે પૂછવામાં આવતા પ્રબુદ્ધ ઇલેક્ટ્રિશિયને જવાબ આપ્યો કે તેની કિંમત લગભગ રૂ. 200,000.

તેવી જ રીતે એક દિવસ સફાઈ કામદાર ક્યાં જાય છે અને શું કરે છે તે અંગે ઉત્સુકતા સાથે તે ભોંયરામાં બીજા રૂમમાં પ્રવેશ્યો, ત્યારે જ તેણે જોયું કે લગભગ 30*60 ફૂટનો એક મોટો હોલ હતો, જેનો ઉપયોગ સફાઈ કામદાર દ્વારા નકામા કાગળ, તૂટેલા ફર્નિચર નાખવા માટે કરવામાં આવતો હતો. વગેરે. આ

વિસ્તારનું ભાડું, જે નગરનો પોશ વિસ્તાર હતો, જે ભારતના A વર્ગના શહેર છે, લગભગ રૂ. 10 પ્રતિ ચોરસ ફૂટ. “આ વિશાળ વિસ્તાર આશરે રૂ. 18000 દર મહિને, જે પ્રિન્સિપાલના પગારના ચાર ગણો કચરો સંગ્રહ કરવા માટે વપરાય છે” શ્રી વૈશમ્પાયને આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું.

આ જવાબ

શરૂઆતમાં શ્રી વૈશમ્પાયને સળવળાટ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો કારણ કે તેઓ કોમ્પ્યુટરાઈઝેશનના મુદ્દે ખૂબ જ કપાયેલા હતા અને વ્યગ્રતા અનુભવતા હતા, ખાસ કરીને કારણ કે પત્ર કર્મચારી વિભાગ તરફથી આવ્યો હતો જેનું નેતૃત્વ અગાઉના આચાર્ય દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, જેમણે એક વર્ષ પહેલાં જ તેમને ઉપયોગ માટે ઠપકો આપ્યો હતો. એક્ઝિક્યુટિવ પ્રોગ્રામમાં “કમ્પ્યુટર્સ” શબ્દનો. જો કે, તે જવાબનો મુસદ્દો તૈયાર કરવા માટે સંમત થયો કારણ કે તે ના પાડી શક્યો ન હતો કારણ કે નવા આચાર્ય “સરસ” વ્યક્તિ હતા જેમણે ક્યારેય તેમની સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો ન હતો અને સંશોધન જેવી પહેલ માટે સમર્થન આપ્યું હતું.

દરખાસ્ત

જવાબમાં શ્રી વૈશમ્પાયને કોમ્પ્યુટર તાલીમ માટે એક વિસ્તૃત યોજના વિકસાવી હતી, જે અંશતઃ વેરને કારણે હતી અને અંશતઃ તે જે વિચારી શકે તેનું પરિણામ હતું. સંક્ષિપ્તમાં દરખાસ્તમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે”-

1. હાર્ડવેર જાળવણી તાલીમ: જેઓ બેંકના વિવિધ કોમ્પ્યુટર કેન્દ્રોનું સંચાલન કરવાના હતા જે પ્રાદેશિક/ઝોનલ કચેરીઓ તેમજ મુખ્ય કાર્યાલય ખાતે બનાવવામાં આવે તેવી શક્યતા હતી. કોમ્પ્યુટર સપ્લાયર્સ/ મેન્ટેનન્સ એજન્સીઓ દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવશે.

2. સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ ટ્રેનિંગ: જેઓ બેંકમાં વિવિધ એપ્લિકેશનો માટે સોફ્ટવેરના વિકાસમાં રોકાયેલા હશે તેમને તાલીમ આપવા માટે. TCS જેવી કંપનીઓ અને IIT, IIM વગેરે જેવી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવશે.

૩. વપરાશકર્તા લક્ષી તાલીમ:

a) એક્ઝિક્યુટિવ્સ/અધિકારીઓ માટે ઝોનલ/પ્રાદેશિક કચેરીઓમાં (જ્યાં કોમ્પ્યુટર ઇન્સ્ટોલ કરવામાં આવશે) તેમને કોમ્પ્યુટરના ઉપયોગથી માહિતગાર કરવામાં મદદ કરવા માટે જેથી તેઓ સ્વેચ્છ કરી શકે અને ઉચ્ચ ઝડપે ગુણવત્તાયુક્ત નિર્ણયો લેવા માટે કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરવાનું શરૂ કરી શકે. પ્રાદેશિક/ઝોનલના તમામ એક્ઝિક્યુટિવ અને હેડ ઓફિસ ખાતેના વિભાગો અને તેમાંથી દરેકને રિપોર્ટ કરતા બે અધિકારીઓને આ તાલીમ આપવામાં આવશે.

b) દરેક શાખાના એક કે બે અધિકારીઓ/કર્મચારીઓ, જેઓ પ્રાદેશિક અને ઉચ્ચ કચેરીઓને નિયમિત/તથાક ધોરણે સમયાંતરે માહિતી મોકલે છે. જો તેઓ પરિચિત ન હતા, તો તેઓ યોગ્ય ફોર્મેટમાં માહિતી મોકલવામાં ભૂલો કરી શકે છે જેથી કોઈ ભૂલ ન થાય અને ડેટાને યોગ્ય રીતે પ્રક્રિયા કરી શકાય.

ઉપરોક્ત ૩(b) માટે, દરખાસ્તમાં બેંકના 12 પ્રાદેશિક તાલીમ કેન્દ્રો પર અધ્યાપક સભ્યો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવનાર અડધા દિવસના તાલીમ મોડ્યુલનું સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમને એપેક્સ કોલેજ દ્વારા આ હેતુ માટે તાલીમ અને જરૂરી કીટ પણ આપવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત સૂચન ૩(a) નો અર્થ એ થયો કે લગભગ 1200 લોકોને તેમની ઓફિસમાં કોમ્પ્યુટરને સ્પર્શ કરવાનો અને તેનો ઉપયોગ કરવાનો આત્મવિશ્વાસ મળે તે માટે ત્રણ દિવસની હેન્ડ-ઓન ટ્રેનિંગ આપવાની હતી. એક અગ્રણી મેનેજમેન્ટ સંસ્થા કોમ્પ્યુટર પ્રશંસા માટે રૂ. ચાર્જ કરીને ૩-દિવસનો કાર્યક્રમ ચલાવી રહી હતી. ૩૦૦૦/- પ્રતિ સહભાગી. તેનો અર્થ એ હતો કે 1000 અધિકારીઓ/અધિકારીઓને તાલીમ અપાવવા માટે બેંકને લગભગ રૂ. ૩.5 મિલિયન. વધુમાં સંસ્થા દર વર્ષે એક કે બે કરતાં વધુ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરી શકે નહીં, લગભગ 20 વ્યક્તિઓને તાલીમ આપી શકે (અગ્રણી મેનેજમેન્ટ સંસ્થાઓમાં તે દિવસોમાં પ્રાયોજિત તાલીમ સામાન્ય ન હતી). આમ નજીકની તાલીમ 1200 લોકોને 7-10 વર્ષ લાગી શકે છે. તમામ વ્યક્તિઓને પ્રશિક્ષિત કરવા માટે અન્ય કોઈ માર્ગો નહોતા. તેથી દરખાસ્તમાં લગભગ રૂ.ના ખર્ચે

એપેક્સ કોલેજમાં તાલીમ માટે 20 સીટર કમ્પ્યુટર તાલીમ કેન્દ્ર બનાવવાનું પણ સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું. 6 લાખ. આ હેતુ માટે કોલેજના બે/ત્રણ ફેકલ્ટી સભ્યોને તાલીમ આપવામાં આવશે. શ્રી વૈષ્ણપાયને તે જ શરૂ કરવાની ઓફર કરી. કોલેજના વધુ એક ફેકલ્ટી મેમ્બરે પણ આ પગલામાં જોડાવાની ઓફર કરી હતી.

વડી કચેરીનો પ્રતિભાવ

મુખ્ય કચેરી એકંદર યોજનાથી ખૂબ પ્રભાવિત હતી પરંતુ બે ગણતરીઓ પર અનામત હતી. એક, ખર્ચ ઓછો અંદાજવામાં આવ્યો હતો, જે તેની દૃષ્ટિએ રૂ. કરતાં ઓછો નહીં હોય. 10 મિલિયન, અને આ સફરતાને પવનમાં ફેંકી દેશે. આથી ખુલાસો કરવા જણાવ્યું હતું. શ્રી વૈશમ્પાયન પણ મક્કમ થયા અને હેડ ઓફિસને જવાબ આપ્યો કે ખર્ચની ગણતરી સાચી છે. મુખ્ય કાર્યાલયે પૂછ્યું કે સિવિલ અને ઇલેક્ટ્રીકલ કામના કોઈપણ ખર્ચ વગર કોમ્પ્યુટર સેન્ટર કેવી રીતે બનાવાશે. શ્રી વૈશમ્પાયને જવાબ આપ્યો કે મુખ્ય કાર્યાલય ઓછામાં ઓછા સૈદ્ધાંતિક રીતે કેન્દ્રની રચના માટે સંમત થાય તો તે તમામ વિગતો શેર કરવા તૈયાર છે. થોડા મહિનાઓ પછી મુખ્ય કચેરીએ તેની સંમતિ દર્શાવી અને કેન્દ્ર કેવી રીતે બનાવાશે તેની વિગતો મેળવવા માટે બે અધિકારીઓની નિયુક્તિ કરી.

શ્રી વૈશમ્પાયને કોમ્પ્યુટરની કિંમત (10 PC XTs, જે ભારતીય બજારમાં પ્રવેશી ચૂક્યા છે) સિવાયના કોઈપણ નોંધપાત્ર ખર્ચ વિના પુસ્તકાલયમાં કોમ્પ્યુટર સેન્ટર કેવી રીતે બનાવવામાં આવશે તે તમામ ઝીણા મુદ્દાઓ આપ્યા હતા. લાઈબ્રેરીને ભોંયરામાં મોટા બિનઉપયોગી હોલમાં (જે લાઈબ્રેરી કરતા લગભગ બમણી મોટી હતી) એસી ડક્ટીંગ કામ અને ઇલેક્ટ્રીકલ રૂમમાં બીજા કોમ્પ્રેસરના ઉમેરા સાથે ખસેડવામાં આવશે. ગ્રંથપાલને વહીવટી કર્મચારીઓ દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યા હતા જેઓ ખરાબ એર કન્ડીશનીંગને કારણે અગવડતા અનુભવી રહ્યા હતા.

મુખ્ય કચેરી દ્વારા મંજૂરી

મુખ્ય કાર્યાલયના લોકો ઉપલબ્ધ વધારાની જગ્યાનો ઉપયોગ કરીને ઓછા ખર્ચે સોલ્યુશન જોઈને સુખદ આશ્ચર્ય પામ્યા હતા, પરંતુ કોઈ ઉપયોગનો વિચાર કર્યો નથી. શરૂઆતમાં તેનો પાર્કિંગ વિસ્તાર તરીકે ઉપયોગ કરવાનું માનવામાં આવતું હતું, પરંતુ કેટલીક લોજિસ્ટિક સમસ્યાઓના કારણે તે થઈ શક્યું નહીં. જો કે, કોલમ સ્ટ્રક્ચર માટે ફાઉન્ડેશન અને પ્લિનથનું કામ પહેલેથી જ થઈ ગયું હોવાથી, વિસ્તારને આવરી લેવામાં આવ્યો અને રૂમ બનાવવામાં આવ્યો.

મુખ્ય કાર્યાલયે તરત જ દરખાસ્તને મંજૂરી આપી અને બેંકિંગ ઉદ્યોગમાં તાલીમ માટે પ્રથમ કમ્પ્યુટર સેન્ટર બનાવવામાં આવ્યું. શ્રી વૈશમ્પાયનને ત્યારબાદ બેંકના કોમ્પ્યુટરાઇઝેશન માટે હેડ ઓફિસ કમિટીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા. થોડા વર્ષો પછી, કોલેજે અન્ય બેંકોના અધિકારીઓની તાલીમ માટે તાલીમ કેન્દ્ર ખોલ્યું અને થોડી આવક પણ ઊભી કરવાનું શરૂ કર્યું.

કેટલાક ફેકલ્ટી સાથીદારોનો અભિપ્રાય હતો કે શ્રી વૈશમ્પાયને માત્ર એચ.ઓ.ને છેતર્યા છે. લોકો કેન્દ્રની રચના કરવા માટે તેમની વિચારસરણી તરફ વળે છે. કેટલાકને લાગ્યું કે તે એક સારી બિઝનેસ તક હોઈ શકે છે. ફેકલ્ટી મેમ્બર ટીચિંગ કર્મચારી મેનેજમેન્ટે તેનો વિરોધ કર્યો હતો કારણ કે તેમાં શ્રમ સમસ્યાઓ સામેલ હતી, જો કે તેણે પહેલા ટાઇપિંગ કામ માટે સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરવાનું શરૂ કર્યું, એકવાર સિસ્ટમ સ્થિર થઈ અને કેટલાક સચિવાલય સ્ટાફ તેનો ઉપયોગ શીખ્યા.